

Netcapaciteitsplafond voor netbewuste nieuwbouw – in de praktijk

Aanleiding en doel

Netcongestie vormt een groeiende belemmering voor de woningbouw: het volle elektriciteitsnet veroorzaakt vertraging terwijl de woningbehoefte urgent is. Daarom voeren de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht een netcapaciteitsplafond voor netbewuste nieuwbouw in. Dit beleid komt voort uit de afspraken van de Woontop (december 2024), waarin het Rijk, provincies, netbeheerders en partners hebben ingezet op netbewust bouwen.

Het netcapaciteitsplafond heeft als doel:

- De piekbelasting van nieuwbouwwoningen op het elektriciteitsnet te beperken
- Ruimte te creëren voor nieuwe woningbouw binnen de bestaande netcapaciteit
- Een gelijk speelveld te bieden voor gemeenten en projectontwikkelaars

Door vanaf het ontwerp rekening te houden met de piekbelasting van het elektriciteitsnet, kan worden voorkomen dat netcongestie verdere stagnatie van de woningbouw veroorzaakt.

Wat houdt het netcapaciteitsplafond in?

Het netcapaciteitsplafond stelt een grens aan de maximale gezamenlijke piekbelasting van woningen binnen een nieuwbouwproject. Deze belasting wordt uitgedrukt in Watt per m² gebruiksoppervlakte (GBO). Het plafond geldt op projectniveau, niet voor individuele woningen.

Het plafond wordt per project bepaald op basis van:

- het aantal woningen;
- het type woningen (grondgebonden of gestapeld);
- het gebruiksoppervlak wonen (GBO);
- de mogelijkheid om een bodemenergiesysteem toe te passen;
- vaste prestatienormen (W/m²) per woningtype.

De prestatienorm bestaat uit:

- elektriciteitsgebruik voor verwarming en warm tapwater (met een gelijktijdigheidsfactor)
- een vast kengetal voor huishoudelijk gebruik

Projectontwikkelaars hebben ontwerpvrijheid om aan het plafond te voldoen. Zij kunnen uiteenlopende maatregelen toepassen, zoals:

- extra isolatie en warmteterugwinning
- efficiënte warmtepompen
- toepassing van bodemenergie
- collectieve warmtesystemen
- energieopslag of energiemanagementsystemen
- stedenbouwkundige keuzes die de energievraag beperken

Het beleid stuurt op het nemen van maatregelen vooraf. Gemeenten handhaven op de realisatie van deze maatregelen niet op het daadwerkelijke energieverbruik na oplevering. Ook het huishoudelijk

gebruik (vast kengetal) wordt niet gehandhaafd. Lees meer over netbewuste energieconcepten in de [handreiking van Nuna Energy](#).

Inwerkingtreding en juridische kaders

Het netcapaciteitsplafond treedt in werking op 1 juli 2027, tenzij de Bbl-wijziging (zie hiernaast in het zwarte blok) vóór of op 1 januari 2028 in werking treedt.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van eerdere communicatie is dat het plafond niet langer uitsluitend aan de omgevingsvergunning is gekoppeld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de borging van het plafond in hun instrumentarium. Dit kan via (een combinatie van):

- algemene regels in het omgevingsplan
- gebiedsgerichte regels
- vergunningverlening en vergunningsvoorwaarden

De rekenregels worden vastgesteld door Gedeputeerde Staten en opgenomen in een Handreiking netbewuste nieuwbouw. De bijbehorende rekentool wordt voorafgaand aan de inwerkingtreding beschikbaar gesteld. De regels en rekenmethodiek zijn uniform voor de betrokken provincies. Gemeenten mogen hiervan niet afwijken.

Werkwijze: van ontwerp tot maatregelen

Het netcapaciteitsplafond wordt toegepast via een werkwijze in drie stappen:

Stap 1: Bepaal het netcapaciteitsplafond voor het ontwerp

Het plafond wordt berekend door het **totale gebruiksoppervlak** van de woningen te vermenigvuldigen met de geldende **prestatienorm** (W/m²). De hoogte van de prestatienorm hangt af van:

- of een bodemenergiesysteem lokaal toepasbaar is
- woningtype (gestapeld/grondgebonden)

Samenloop met landelijke regelgeving

Parallel aan dit provinciale beleid werkt het Rijk aan een landelijke eis in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) met een vergelijkbare doelstelling: het beperken van de belasting van het elektriciteitsnet door netbewust bouwen. Het ministerie van BZK ontwikkelt deze samen met de FGU-provincies, met het provinciale beleid als vertrekpunt. Beoogde inwerkingtredingsdatum van de landelijke regelgeving is 1 januari 2028.

De provincies nemen het netcapaciteitsplafond al op in hun omgevingsverordening, maar laten deze nog niet direct in werking treden. Dit biedt een terugvaloptie als landelijke regelgeving vertraging oploopt.

Het is nog niet precies bekend welke vorm de landelijke regelgeving krijgt. Gemeenten worden hierover tijdig geïnformeerd.

Wanneer een bodemenergiesysteem lokaal niet mogelijk is, gelden minder strenge prestatienormen. De gemeente bepaalt waar dit het geval is. Hoe dit wordt vastgesteld en hoe deze informatie openbaar wordt gemaakt, wordt nog verder uitgewerkt. Voor kleinere projecten (minder dan 15 woningen) mag altijd worden uitgegaan van “bodemenergie niet toepasbaar”.

Figuur 1: Beslisboom voor prestatienormen

Stap 2: Toets het ontwerp

Initiatiefnemers tonen aan dat hun ontwerp binnen het plafond blijft met behulp van uniforme rekenregels. Hiervoor wordt een rekentool beschikbaar gesteld, gebaseerd op bestaande methodieken. Deze tool ondersteunt zowel gemeenten als ontwikkelaars bij de toetsing. Het is aan te raden het plafond al vroeg in het ontwerpproces te bepalen, zodat hier vanaf het begin op gestuurd kan worden.

Stap 3: Leg maatregelen juridisch vast

De maatregelen die nodig zijn om aan het plafond te voldoen worden juridisch vastgelegd. Gemeente handhaven op de uitvoering van deze maatregelen. Na oplevering gelden geen aanvullende beperkingen voor het gebruik van de woningen.

Hoe werkt de prestatienorm?

De prestatienorm geeft de maximale elektriciteitsvraag van een woning weer en vormt de basis voor het netcapaciteitsplafond. Deze bestaat uit twee delen:

- Het elektriciteitsgebruik voor verwarming en warm tapwater
- Het huishoudelijk elektriciteitsgebruik

Voor het huishoudelijk gebruik wordt gerekend met vaste kengetallen:

- **6,7 W/m²** voor grondgebonden woningen
- **8,3 W/m²** voor gestapelde woningen

Deze waarden zijn gebaseerd op ervaringscijfers op netniveau en worden uitsluitend gebruikt voor deze berekening. Het zijn dus geen normen waaraan individuele woningen of bewoners moeten voldoen.

Daarnaast wordt een gelijktijdigheidsfactor van 0,6 toegepast. Dit betekent dat ervan uitgegaan wordt dat niet alle woningen tegelijk hun maximale elektriciteitsvraag hebben. Hierdoor sluit de berekening beter aan bij de werkelijke belasting van het net. Dit staat nader uitgelegd in de [Ontwerpprincipes netbewuste nieuwbouw](#).

Voorbeeldberekening

Voor een project met 200 grondgebonden woningen (gemiddeld 120 m² GBO) en 200 gestapelde woningen (gemiddeld 85 m² GBO), waarbij een bodemenergiesysteem toepasbaar is:

	Grondgebonden	Gestapeld	Totaal
Plafond	$200 \times 120 \times 12W = 288 \text{ kW}$	$200 \times 85 \times 13W = 221 \text{ kW}$	509 kW
Huishoudelijk gebruik	$200 \times 120 \times 6,7W = 160,8 \text{ kW}$	$200 \times 85 \times 8,3W = 141,1 \text{ kW}$	301,1 kW
Warmte gebruik (tapwater en warmte)	$(288-160,8) / 0,6 = 212 \text{ kW}$	$(221-141,1) / 0,6 = 133,2 \text{ kW}$	345,2 kW

Hoe kunt u zich voorbereiden?

De invoering van het netcapaciteitsplafond vraagt voorbereiding van zowel gemeenten als projectontwikkelaars.

1. Keuzes in gemeentelijke borging

Gemeenten bepalen zelf hoe zij het plafond juridisch borgen. Dit vraagt om tijdige keuzes.

2. Beleid voor bodemenergiesysteem

Gemeenten hebben een rol in het bepalen waar bodemenergie toepasbaar is.

3. Overgangsbeleid

In de instructieregels is overgangsbeleid opgenomen. Gemeenten moeten bepalen hoe zij omgaan met projecten die al in voorbereiding zijn zodat hierover geen onduidelijkheid ontstaat bij initiatiefnemers.

4. Wat kunt u nu al doen?

In aanloop naar 2027 kunnen gemeenten en ontwikkelaars het netcapaciteitsplafond al meenemen in nieuwe plannen en interne processen voorbereiden. Voor de zomer van 2026 wordt het **gemeentelijk implementatietraject** opgestart, waarin de FGU-provincies samen met een aantal gemeenten werkt aan producten die helpen bij de implementatie, zoals voorbeeldteksten en praktische hulpmiddelen voor gebruik in planprocessen.

Vragen en suggesties

Dit document is gezamenlijk ontwikkeld door de FGU-provincies onder de vlag van netbewustbouwen.com. Heeft u vragen over het netcapaciteitsplafond of wilt u een suggestie, praktijkvoorbeeld of document delen? Vul dan dit [formulier](#) in.

Andere interessante documenten, zoals een Q&A, en meer informatie vindt u op netbewustbouwen.com/kennisnet.